

vist til det Udvalg, der behandlede Skotøjsvirksomhedens Industri- og Handelspriser, og som havde tilvejebragt en Ordning og derefter var gaaet over til at beskæftige sig med Tobaksfabrikanternes Forhold: Jeg gør opmærksom paa, at Lovforslaget altsaa har sin Oprindelse i Beskæftigelsen med de to Industrier, nemlig Skotøjsindustrien og Tobaksfabrikanternes Virksomhed, som atter nu i det sidste Aar har beskæftiget Offentligheden saa meget og igen om kort Tid vil komme til at gøre det. Da derefter Spørgsmaalet om de overordentlige Foranstaltningers Afvikling kom til Behandling her paa Rigsdagen i 1919 og gav sig Udslag i en ny Lov, blev der i denne indsat en Bestemmelse om, at Ministeriet skulde fremsætte Forslag angaaende Tilsyn med visse Virksomheder, udarbejdet af den overordentlige Kommission, og denne udarbejdede da Forslaget. Det kom saa til Behandling her i Rigsdagen; Samlingen var ved sin Slutning, og Forhandlingen førtes ikke til Ende, men i den kommende Samling 1919—20 blev Sagen taget op, og den 27. Februar 1920 blev Lovforslaget enstemmig vedtaget her i dette høje Ting. De 74 Stemmer, som afgaves for offentligt Tilsyn med visse Virksomheder, ikke blot i Princippet, men i den Form, Lovforslaget havde faaet, omfattede samtlige Medlemmer af de daværende Regeringspartier, det radikale Venstre og Socialdemokratiet, samt samtlige Medlemmer af Venstre og endvidere nogle Konservative, som endnu den Gang fandtes i det konservative Parti, og jeg skal gøre opmærksom paa, at blandt de Medlemmer af det konservative Parti, som ikke stemte for Lovforslaget, var der adskillige, som havde Interesse for dets Gennemførelse; det konservative Parti stemte da heller ikke imod Lovforslaget, men de Medlemmer, som ikke stemte for, undlod at stemme. Endelig skal jeg gøre opmærksom paa, at et Medlem af det konservative Parti, som endnu er Medlem af dette høje Ting, nemlig det ærede Medlem Hr. Korsgaard, meget beklagede den Holdning, Industrien havde indtaget overfor Lovforslaget derved, at den ikke havde villet medvirke til dets Fremme og ikke havde henvendt sig til Udvalget; han haabede, at det maatte komme til at stille sig anderledes under Sagens videre Behandling. Andre Medlemmer af det konservative Parti stillede sig endnu gunstigere overfor Forslaget, saaledes naturligvis Professor Birek, der havde haft en saa væsentlig Indflydelse paa dets Affattelse, og tillige Asger Karstensen, som endnu den Gang var Medlem af Partiet, og

hvis Tale om denne Sag var den væsentligste Grund til hans Udtræden. Jeg vil gerne henlede Opmærksomheden paa et Par af de Bemærkninger, som Hr. Asger Karstensen den Gang fremsatte, fordi de har Betydning for hele Sagens Historie. Han udtalte da: „Det vil være bekendt, at man fra en vis storindustriell Side her i Danmark under Forhandlingerne om en Trustlovgivning, om en Lovgivning, der giver Samfundet Indseende med Monopoler, baade til at begynde med og senere tog det Standpunkt at afvise Tanken om en saadan Lovgivning, og naar jeg i Dag samler i min Bevidsthed de mange ondartede Angreb, den Række af overmodige Paastande, som man fra en vis Fløj indenfor den store Kapital har fremsat i de sidste tre Aar for at fremstille os, der fra første Færd har ønsket en Monopollovgivning, som mere eller mindre socialistiske Fænomener, saa maa jeg sige, at det, der sker i Dag i det danske Folketing, maa give dem Fornemmelsen af et sviende Nederlag.“ Og Hr. Karstensen sluttede sine Betragtninger med at sige, at han stemte for Lovforslaget, fordi man fra Industriens Side paa udæskende Maade havde ladet Rigsdagen forstaa, at man nok skulde hindre denne Lovgivnings Fremme. Sagen gik altsaa her fra dette Ting enstemmig, med den Opfattelse udtrykt af Hr. Asger Karstensen, at her laa et sviende Nederlag for dem, der havde søgt at hindre denne Sags Gennemførelse, men vi maatte derefter alle opleve, at de, der udgjorde et saadant Mindretal her i Salen den Gang, alligevel fik Ret i deres overmodige Paastande om, at de nok skulde hindre Sagens Gennemførelse, thi da den kom til Landstinget, blev den liggende der og er overhovedet ikke senere naaet frem til det høje Tings Behandling.

Hvis dette Lovforslag var blevet gennemført i 1920, saaledes som dette høje Ting enstemmig ønskede det, vilde mange senere Fænomener, som vi har maattet bøde smerteligt for, været undgaaet eller Følgerne af, hvad der skete, paa følelig Maade formindsket. Det er derfor højst beklageligt, at den storindustrielle Fløj, som den Gang herskede, og som bl. a. havde sit Sæde i de Industrier, der havde afgivet Udgangspunktet for Lovforslaget, nemlig Skotøjs- og Tobaksindustrien, sejrede, thi dens Sejr har kostet det danske Samfund overmaade meget. Jeg haaber nu, at Lovforslaget maa kunne give Anledning til, at Sagen genoptages; hvad der er tabt, kan ikke generhverves, men kommende Vanskeligheder og Skader kan forebygges. Naar den industrielle Fløj den